

Paavalin Ensimmäinen kirje korinttilaisille 1

Alkutervehdys ja kiitossanat

1.Kor. 1:1-9

Tervetuloa kuuntelemaan Alusta alkaen –ohjelman uutta tuotantokautta. Tänään vuorossa on ensimmäinen osa Paavalin Ensimmäisen korinttilaiskirjeen selitystä. Jos Jumala suo ja elämme, käymme tämän kirjeen loppuun joskus kevääseen 2020 mennessä.

Johdantoa

Ensimmäisenä on todettava, että käytämme tässä selityksessä vuoden 1938 raamatunkäännöstä, emmekä siis uusinta, vuoden 1992 suomennosta. Tämä johtuu siitä, että vuoden 1938 käännös seuraa paljon sanatarkemmin kreikankielistä alkutekstiä kuin vuoden 1992 käännös.

Käytämme kommentaarina pääosin Raymond Collinsin kommentaaria Sacra Pagina –sarjasta, vuodelta 1999. On varmaa, että Collins ei ole selittänyt joka asiaa oikein. Ensimmäinen Korinttilaiskirje on kuulemma eksegeettisesti kaikkein kiistellyin Uuden testamentin teksti. Tutkijoiden erimielisyys koskee ainakin sitä, mitä Paavalin kirjeessään parjaamat vastustajat olivat sekä sitä, millainen Korintin seurakunnan tila oikeasti oli. Kuvasiko Paavali sen oikein vai liioitteliko hän korinttilaisten ongelmia?

Siihen me emme osaa vastata. Siksi yritämme pysytellä siinä, mitä Paavali itse kirjoittaa Korintin seurakunnan ongelmista ja siitä, miten niihin hänen mielestään piti reagoida.

Kyseinen teksti on oikea kirje, jonka Paavali lähetti Korintin kaupungin kristityille Efesoksesta (tämä käy ilmi jakeista 16:8), luultavasti vuonna 53 tai 54 jKr. Paavali oli käynyt lähetrysmatkallaan Korintintissa joitain vuosia aiemmin ja perustanut sen seurakunnan. Tämä käy ilmi Apostolien teoista. Sen mukaan (18:11) Paavali oleskeli Korintissa yhteensä 18 kuukautta. Hän tunsii siis monet Korintin kristityistä henkilökohtaisesti.

Paavalin aikoihin Korintti oli vilkas suurkaupunki, jossa oli ainakin 100 000 ihmistä. Roomalaiset olivat valloittaneet sen kreikkalaisilta satoja vuosia aiemmin ja tuhonneet sen, mutta sinne oli perustettu roomalainen siirtokunta, joka oli vaurastunut kaupankäynnillä ja teollisuudella. Asukkaat olivat pääosin roomalaisia ja kreikkalaisia, mutta kaupungissa oli myös juutalaista väestöä ja synagoga. Valtauskonto oli tietenkin hellenistinen polyteistinen pakanuus. Juutalaisuus oli sallittu uskonto, ja sen siivellä kai kristinuskokin, ainakin jotenkin, vaikka Apostolien teoissa kerrotaan siitä, että ainakin Paavalia ja hänen matkakumppaneitaan lähetrysmatkoilla usein pahoinpideltiin ja heitettiin tyrmään.

Tämän tekstin nimitys Raamatussa on siinä mielessä harhaanjohtava, että se ei suinkaan ole Paavalin *ensimmäinen* kirje Korintin seurakunnalle. Hän oli kirjoittanut seurakunnalle jo aiemmin, mutta tuo kirje ei ole säilynyt. Nimitys ”ensimmäinen kirje korinttilaisille” pitää

paikkansa kuitenkin siksi, että Uudessa testamentissa on toinenkin Paavalin korinttilaisille kirjoittama kirje, nyt käsiteltävää myöhemmin kirjoitettu.

Kirjeen teksti noudattelee monin paikoin hellenistisessä kulttuurissa vallinneita kirjeen kirjoittamisen käytäntöjä. Tuohon aikaan oli olemassa kirjeen kirjoittamisen oppikirjoja, ja niiden perusteella tutkijat ovat voineet päätellä, että monissa kohdin Paavali noudatti yleisiä kirjeen kirjoittamisen tapoja. Hän ei esimerkiksi itse kirjoittanut omakätisesti, vaikka kyllä osasi kirjoittaa, vaan saneli tekstin kirjurille, melkein lopussa olevaa lyhyttä omakätisesti kirjoittamaansa pätkää lukuun ottamatta.

Tämäkin tapa kertoo siitä, että tuona aikana kirje oli tarkoitettu ääneen luettavaksi vastaanottajille. Niinpä kirjeet olivat eräänlaisia puheita, ja niissä noudatettiin antiikin puheopin eli retoriikan ohjeita. Paavali itse kieltää kirjeessään sen, että hänen harjoittamansa evankeliumin julistaminen perustuisi retoriseen vaikuttamiseen tai puheopillisten keinojen käyttöön. Niin varmaan onkin; Paavalin julistuksen ja myös Ensimmäisen korinttilaiskirjeen perusidea on se, että Jumalan Pyhä Henki vaikuttaa Jeesuksesta kertovan evankeliumin kautta. Tästä huolimatta asia on niin, että Paavali on tuntenut hyvin myös antiikin puhetaidon ja käyttää sitä myös 1. Kor:ssa. Kommentaarisuokan mukaan teksti on retorinen mestariteos.

Tästä huolimatta Jumalan Pyhä Henki vaikuttaa tämän tekstin kautta. Siksihän se on osa Pyhää Raamattua, Jumalan sanaa. Se on tietenkin inhimillistä tekstiä, Saul-nimisen juutalaisen, entisen fariseuksen kirjoittama. Mutta Kristus oli ottanut hänet käyttöönsä, apostolikseen eli lähettäjäkseen, ja antanut hänelle uuden nimen, Paulos eli Paavali. Siksi Paavalin inhimillisessä tekstissä on kuultavissa myös Jumalan ääni. Tekstillä on merkitystä meillekin, tämän ajan kristityille; siitä huolimatta, että se on kirjoitettu erään paikallisseurakunnan ongelmia selvittämään, tilenteessä lähes 2000 vuotta sitten.

On tässä tekstissä erojakin verrattuna tuon ajan hellenistiselle kulttuurille tyypillisiin kirjeisiin. Se on ensinnäkin monta kertaa pidempi kuin mitä kirjeet tuohon aikaan yleensä olivat.

Kuka kirjoittaa?

Paavali, Kristuksen Jeesuksen kutsuttu apostoli Jumalan tahdosta, ja veli Soostenes, Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle, Kristuksessa Jeesuksessa pyhitetyille, jotka ovat kutsutut ja pyhät, ynnä kaikille, jotka avuksi huutavat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeä kaikissa paikkakunnissa, niin omissaan kuin meidänkin (1.Kor. 1:1-3).

Kirje alkaa hellenististen kirjeitten tyyliin kirjoittajan nimellä. Sitten tulee ns. *intitulatio* eli se, missä roolissa, millä ”tittelillä” kirje on kirjoitettu. Tämä oli tärkeää, sillä tästä kävi selville mm. se, että oliko kyse vaikkapa diplomaattisesta kirjeestä tai johtajan kirjeestä alaisilleen vaiko pojan kirjeestä isälleen. Paavalin kirjeessä titteli on ”Kristuksen Jeesuksen kutsuttu apostoli Jumalan tahdosta”. Hän kirjoitti tämän Jeesukselta saamansa tehtävänannon

perusteella, ei pelkästään omasta mieltymyksestään tai omalla arvovallallaan. Jeesus oli kutsunut hänet lähettilään tehtävään, ja sen perusteella hän kirjoitti korinttilaisille.

Tämä on tärkeää meille tämän päivän lukijoille. En minä ainakaan viitsisi tutkia jotain 2000 vuotta vanhaa kreikankielistä tekstiä, ellen ajattelisi, että siitä löytyy sen inhimillisen kirjoittajan ajatusten mukana myös jotain jumalallista. Ja niinhän me nykykristityt ajattelemme, ainakin virallisesti. Kaikkien kristillisten kirkkokuntien Raamatuissa on Paavalin 1. kirje korinttilaisille. Sitä pidetään osana Jumalan sanaa, joka todistaa oikein Jeesuksesta. Meidän kristillisyytemme on paavalilaista kristillisyyttä, koska me lähdemme siitä oletuksesta, että Jeesus oli valinnut Paavalin pakanoiden apostoliksi, lähettilääkseen, jonka piti viedä sanoma hänestä juutalaisen kulttuuripiirin ulkopuolelle.

Joskus kuulee väitettävän, että ”Paavali pilasi Jeesuksen alkuperäisen sanoman”. Saahan niin väittää, mutta se on rankkaa harhaoppia. Oikeasti Paavali toi Jumalan tahdosta ja hänen valtuuttamana Jeesuksesta kertovan pelastavan sanoman juutalaisen kulttuuripiirin ulkopuolelle. Hän oli paitsi aito lähetyssaarnaaja, myös ensimmäinen teologi, kontekstuaalinen teologi, joka kertoi jumallisella arvovallalla, mitä Jeesus merkitsi uudessa kulttuurisessa tilanteessa.

Paavalin lisäksi kirjeen lähettäjäksi mainitaan ”veli Soostenees”. Hän oli Paavalin työtoveri lähetyssaarnaajana. On mahdollista, että kyseessä on sama henkilö, joka mainitaan Apostolien tekojen luvussa 18, jakeessa 17. Tuo Soostenees oli sen synagogan esimies, jossa Paavali opetti evankeliumia Korintissa.

Kenelle osoitettu?

Kirje on osoitettu Korintissa olevalle Jumalan seurakunnalle. Paavalin mukaan Jumala oli Jeesuksesta kertovan sanoman kautta kutsunut sen jäsenet kansakseen, hänen omikseen. He olivat pyhiä Jeesuksen avulla. He eivät enää olleet hellenistisiä pakanoita, vaan pyhän Jumalan omaa kansaa, Jeesuksen takia. Tästä kertoo seurakunnan tai kirkon kreikankielinen nimitys, *ekkleesia*, sananmukaisesti ”uloskutsuttu”. Heidät oli kutsuttu entisestä elämästään, tulemaan Jumalan kansan jäseniksi Jeesukseen uskomisen kautta.

Jo tässä kirjeensä alussa Paavali ilmeisee kätkeytyksi kirjeensä teeman. Se on se, että Korintin kristittyjen pitää tulla siksi, jota he jo ovat. He ovat Jumalan omia, Kristuksen kautta pyhiksi tehtyjä. Heidän pitää elää se todeksi ja luopua keskinäisistä kiistoistaan, jotka estävät heitä olemasta sitä, mitä he todella ovat.

Ekkleesia eli seurakunta on ajassa ja paikassa tapahtuva kansan yhteen kokoontuminen. Tämä pitäisi muistaa nykyisinkin. Pelkkä internetin tai radion tai TV:n kautta tapahtuva hartaus ei vielä ole seurakunta sen varsinaisessa mielessä. Tarvitaan, että me kokoontumme fyysisesti yhteen, rukoilemaan, kuulemaan Raamatun sanaa ja viettämään ehtoollista.

Tuohon aikaan tätä varten ei vielä ollut erityisiä kirkkotiloja. Kristityt kokoontuivat kodeissa, yleensä varakkaiden kristittyjen kodeissa, joihin mahtui kokoontumaan. Paavalin kirjeissä on mainittu useiden tällaisten kristittyjen nimiä.

Mutta sitten tuossa sanotaan myös, että kirje on tarkoitettu myös ”kaikille, jotka avuksi huutavat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeä kaikissa paikkakunnissa, niin omissaan kuin meidänkin”. Se tarkoittaa sitä, että kirkko ei ole ainoastaan tietyssä paikassa kokoontuva. On se sitäkin. Se kokoontuu Savonlinnassa tai Korintossa tai Pekingissä. Mutta samalla kirkko on maailmanlaajuinen. Siksi apostoli Paavalin Korintin kristityille kirjoittamassa kirjeessä voi olla asiaa myös meille, jotka olemme seurakunta Savonlinnassa tai Seinäjoella.

Meitä kaikkia eri seurakuntien jäseniä yhdistää se, että me ”huudamme avuksi Jeesuksen Kristuksen nimeä.” Me emme yritä olla pyhiä omin avuin, vaan turvaudumme Jeesuksen nimeen.

Tuo ”nimateologia” on mielenkiintoista, mutta nykyihmiselle outoa. Antiikin aikaisessa ajattelussa nimi edusti kantajaansa vahvemmin kuin nykyisin. Henkilö, jonka nimi mainittiin, oli jollain tavalla läsnä nimessään. Erityisen vahvasti näin oli jonkin jumaluuden kohdalla. Jeesuksen osalta tällaisella ajattelulla oli erityistä katetta siksi, että Jeesus oli ylösnoussut kuolleista. Siksi hän saattoi nimensä ja häntä edustavan Henkensä kautta olla vaikuttavasti läsnä kaikkialla, missä hänen nimensä mainittiin ja hänestä opetettiin. Tämän vuoksi esimerkiksi Apostolien teoissa puhutaan yhtenä Jeesuksen nimestä. Se on ikään kuin hän itse. Apostolien tekojen luvussa 9 Jeesus sanoo, että hän oli valinnut Paavalin ”kantamaan minun nimeäni pakanain ja kuninkaiden ja Israelin lasten eteen” (Apt. 9:15, KR 38).

Alkutervehdys

Sitten kirjeessä seuraa tervehdys, hellenistisen kirjeen kaavan mukaisesti:

Armo teille ja rauha Jumalalta, meidän Isältämme, ja Herralta Jeesukselta
Kristukselta! (1. Kor. 1:4)

Paavalin kirjeissä tervehdys on kuitenkin erilainen kuin yleensä. Tavallisesti kirjeissä tervehdys oli ”*khairin*” eli ”iloa!” tai ”iloitse!” Paavalilla se on hieman samaltakuulostava, ”*kharis hymiin*” eli ”armo teille!”. Hän toivotti armoa Jumalalta, ja sen lisäksi rauhaa. Siitä kristinuskossa on loppujen lopuksi kyse, siitä että me saamme armon Jumalalta ja hänen maailmaan lähettämältä Pelastajalta eli Jeesukselta ja se vaikuttaa meissä rauhallisen mielen ja hyvän omantunnon hänen yhteydessään.

Kiitososuus

Sitten seuraa hellenistisille kirjeille tyypillinen kiitososuus. Sellaisessa kiitettiin vaikka siitä, että oli saatu vaikka kuulla, kuinka joku jumalista oli ollut suosiollinen ja antanut terveyttä.

Paavalin kirjeessä kiitososuus on tällainen:

Minä kiitän Jumalaani aina teidän tähtenne siitä Jumalan armosta, joka on annettu teille Kristuksessa Jeesuksessa, että kaikessa olette rikastuneet hänessä, kaikessa puheessa ja kaikessa tiedossa, sen mukaan kuin todistus Kristuksesta on teissä vahvistettu, niin ettei teiltä mitään puutu missään armolahjassa, teidän odottaessanne meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestystä. Hän on myös vahvistava teitä loppuun asti, niin että te olette nuhteettomat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen päivänä. Jumala on uskollinen, hän, jonka kautta te olette kutsutut hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme, yhteyteen (1. Kor. 1:5-9)

Tuo oli varmaankin totta. Jumala oli ollut korinttilaisille suosiollinen ja antanut heille tietoa pelastuksesta ja kykyä puhua siitä. Heillä oli myös hengellisiä armolahjoja, kuten kielillä puhumista. Myöhemmin kirjeessään Paavali tuo esiin sen, että niiden käytössä oli kyllä joitain ongelmiakin. Ne uhkasivat aiheuttaa lahkoutumista ja ylpeilyä toinen toistaan vastaan.

Mutta tässä vaiheessa kirjettään Paavali ei puhu mistään sellaisesta. Hän haluaa luoda, puheopin eli retoriikan ohjeiden mukaisesti, kuulijoissaan suosiollisen mielialan ja kehua heitä. Sen tarkoitus oli, että heidän kuuntelukanavansa aukenisivat ottamaan vastaan hänen sanomansa. Tätä nimitettiin termillä *captivatio benevolentiae*, eli ”hyväntahtoisuuden nappaaminen”.

Samalla Paavali kuitenkin puhui totta eikä pelkkää retoriikkaa. Korinton seurakunnassa oli hyviäkin asioita. Ja ainakin se oli totta, että Jumala oli uskollinen ja vahvistaisi Korintin seurakuntalaisia loppuun asti, heidän odottaessaan Jeesuksen takaisin paluuta.

Onko nyky-Suomen kristillisyydessä enää Jeesuksen takaisin paluun odotusta? Ei ehkä kovin paljoa. Se oli kuitenkin Paavalille ja alkukristityille hyvin tärkeä teema. Heparalaiskirjeen mukaan se on jopa uskon olemus, se että me pidämme vahvana toivon siitä, että tulevaisuudessa meitä odottaa valtavan hieno perintö. Sen Jeesus on meille ansainnut ja jonka hän meille kerran tuo. Meidän kuuluu jopa kerskata eli lessoilla siitä, että se tulo on niin varma ja hieno.